

Verhalen brengen de straat dichterbij

Artikel uit: Verdonschot, S.G.M., & Spruyt, M. (Red.) (2025). Sprankelend vernieuwen in de gevestigde orde. [Reader bij het 5e FCE festival 5\(1\)](#), Foundation for Corporate Education/ FCE.

Terwijl we in de lift naar de 19e verdieping suizen, praten Sulaiman en ik bij over hoe het gaat. Ik ken hem al jaren en we hebben elkaar een poos niet gezien. Sulaiman werkt als verhalenvanger bij een grote gemeente. We hebben afgesproken omdat ik benieuwd ben hoe het hem lukt om binnen zijn organisatie te bouwen aan een initiatief met veel maatschappelijke relevantie: de Verhalenvanger. De tijd waarin we leven vraagt wat mij betreft om meer inzicht in het vormgeven van maatschappelijke veranderingen in organisaties. Dat is niet altijd makkelijk of vanzelfsprekend. Ik hoop in het gesprek met Sulaiman en zijn collega Frank meer te weten te komen over dilemma's en ervaringskennis van toekomstbewuste bewegingmakers zoals zij.

Door Mara Spruyt

Geplande en geleefde stad

Vanaf grote hoogte kijken we uit over de stad. De straten, huizen en mensen die er wonen, liggen ver beneden ons. De afstand is groot. Mijn gesprek met Sulaiman en zijn collega Frank gaat ook over afstand: de afstand tussen de wereld van de staat en de wereld van de straat. Sulaiman werkt als verhalenvanger, zijn collega Frank is projectmanager gebiedsontwikkeling bij de gemeente. Al een heel aantal jaren maken zij zich hard voor het verkleinen van de kloof tussen de inwoners van de stad en de collega's die bij stadsontwikkeling beleid maken. Voor het verbinden van de 'geplande' en de 'geleefde' stad

De stem van de straat

Sulaiman is politicoloog en journalist die jaren geleden vanuit Syrië naar Nederland kwam. Hij wil de stem van de straat een plek geven in de staat. En vooral het begrip tussen deze twee werelden vergroten: "De kloof blijft. Maar je kunt wel iets aan die kloof veranderen. Daar wil ik aan bijdragen met het initiatief van de verhalenvanger". Dat doet hij onder andere samen met zijn collega Frank. Die ziet als projectmanager hoe belangrijk het is om ideeën en behoeften van mensen die in een stad wonen vertrekpunt te laten zijn voor hoe de stad wordt ingericht

en vormgegeven. Met het initiatief van de verhalenvanger hopen beide dat ze projecten in de fysieke ruimte kunnen laten aansluiten bij de wensen van mensen in de stad. Door verhalen van die mensen op te halen, voegen ze naar eigen zeggen gelaagdheid en meerstemmigheid toe aan het proces van ruimtelijke ontwikkeling.

Dicht bij de mensen

Sulaiman gaat letterlijk de straat op om verhalen op het spoor te komen. Hij bezocht bijvoorbeeld één van de wijken in de stad waar veel mensen wonen met lage inkomens en waar de nodige problematiek is. Zonder pas van de gemeente en in zijn vrijetijdskleren liep hij rond en knoopte gesprekjes aan met bewoners in de wijk. Hij hoorde verhalen van gewone mensen en hoe zij kijken naar hun woonomgeving. Sulaiman werkt meestal zonder dictafoon of opschrijfboekje. Die objecten voegen vooral afstand toe. Pas als hij terugkomt op het kantoor van de gemeente schrijft hij op wat hij heeft gehoord. De behoeften en ideeën van alle mensen die Sulaiman sprak in de wijk schreef hij op in honderden verhalen. Verhalen die zijn collega's bij de gemeente voeden en inspireren bij het ontwikkelen van de stad en maken van beslissingen.

Het initiatief laten landen

Hun ogen glimmen als ze vertellen over het initiatief van de verhalenvanger en waarom het zo belangrijk is. Het gaat Frank en Sulaiman niet alleen maar om de straat op gaan en mensen spreken. Het gaat om het toevoegen van nieuwsgierigheid aan het dagelijks werk van hun collega's bij de gemeente. Dat het gemeengoed is om te luisteren naar wat er leeft en te erkennen dat er veel verschillende stemmen zijn. Frank: "Mensen verwachten niet dat de overheid al hun problemen komt oplossen. Ze willen dat hun problemen en zorgen gehoord en erkend worden". Het gaat beide collega's erom dat wat er leeft in de stad, in de maatschappij, vanzelfsprekender onderdeel is van hoe de gemeente de stad ontwikkelt.

Verhalen als vertrekpunt voor nieuw beleid

Ze zijn blij met wat ze hebben bereikt. Het is nieuw voor collega's om verhalen te vangen. In verschillende wijken in de stad is Sulaiman de afgelopen jaren de straat op gegaan. Hij komt met zijn journalistieke achtergrond, innemendheid, nieuwsgierigheid en beheersing van de Arabische taal makkelijk in gesprek met mensen van heel verschillende achtergronden. Het leidt tot een aantal publicaties: boekjes met verhalen van mensen in de stad in specifieke wijken. Verhalen die collega's bij stadsontwikkeling gebruiken om op een mensgerichte manier de stad in te richten. En ze worden steeds vaker uitgenodigd bij sessies waar ze met collega's van de gemeente werken met de verhalen die ze hebben opgehaald in de stad.

*De vraag is niet:
wat gaan we met
deze verhalen doen?
Maar: wat doen de
verhalen met ons?*

Wat werkt?

Ze ontdekten dat het werkt om iets te maken. Zoals de publicaties. Het initiatief wordt daardoor tastbaar, want een boekje kun je vasthouden en bekijken. Wat ook werkte is dat een directeur steeds het voorwoord schreef en zich op aan het initiatief verbond. Tijdens de sessies waar ze met verhalen werkten, maakten ze grote borden op schildersezels. Op die borden stonden de verhalen in stripvorm afgebeeld. Het werkte goed collega's uit te nodigen, de verhalen te lezen en te voelen wat het met ze deed. De vraag was niet: wat gaan we met deze verhalen doen? Maar: wat doen de verhalen met ons? En wat betekent dat voor ons werk als ambtenaar? Door op deze manier met de verhalen te werken, voelen collega's zich dicht bij de mensen in de wijken voor wie ze beleid maken. Ze kunnen zich beter inleven en denken na over oplossingen die passen bij de staat én de straat.

Blijven pionieren

Het initiatief van de verhalenvanger is nu zes jaar onderweg en ze blijven stappen zetten. Ze willen dat het vragen stellen, luisteren en nieuwsgierig zijn nog veel meer in de haarvaten van de organisatie komt. Wat me opvalt is hoe belangrijk het is om te blijven pionieren, óók als je al zes jaar onderweg bent. Steeds kijken ze welke nieuwe, vaak kleine, acties kunnen bijdragen aan de beweging waar ze aan bouwen. Het afbeelden van de verhalen in stripvorm bijvoorbeeld. Het groot afbeelden van die visuele verhalen en ze op schildersezels zetten tijdens een bijeenkomst. Of collega's helpen om zelf de straat op te gaan om mensen op straat te bevragen. Het zijn kleine nieuwe stappen die het initiatief blijven verder brengen.

Het oude en het nieuwe verbinden

Wat ik ook leer van het gesprek met Frank en Sulaiman: het is belangrijk op een zeker moment andere personen laten instappen in het groter maken en verder brengen van je idee. Mensen met andere kwaliteiten, rollen en invloed. Zoals een directeur die de publicaties ondertekent en daarmee laat zien hoe belangrijk ze de manier van werken vindt. Of

een directeur die een leiderschapsbijeenkomst met de titel 'kom uit je bubbel' opent met een pleidooi voor het werken met verhalen van mensen in de stad vanuit openheid en nieuwsgierigheid. Op zo'n moment verbindt die directeur het nieuwe met het oude. Door de nieuwe manier van kijken en het werken met verhalen in het licht te zetten voor alle leidinggevendenden die er op die dag zijn.

Blijven bouwen met praktijken die werken

Het zijn mooie voorbeelden van dingen die je kunt doen om je initiatief of vernieuwing te vermengen met bestaande systemen in de organisatie. En... het is belangrijk oog te hebben voor die praktijken. Frank en Sulaiman voelen zich ontzettend betrokken en willen heel graag dat hun initiatief verder kan groeien. Omdat het zo maatschappelijk belangrijk is wat hun betreft. Frustratie kan dan op de loer liggen. Door oog te hebben voor wat je doet dat werkt, kun je verder blijven bouwen. Het geeft energie en leert je wat al goed gaat. In het geval van de verhalenvanger betekent dit blijven pionieren met kleine vernieuwingen. En tegelijkertijd steeds zoeken naar mensen met andere posities, plekken en invloed. Want het nieuwe vermengt zich niet vanzelf met het oude. Dat vraagt om steeds blijven experimenteren, in het licht zetten en zoeken naar haakjes om je idee te verbinden met bestaande manieren van denken en werken. Wat zijn kleine nieuwe dingen waarmee we kunnen pionieren? Wat mag meer in het licht gezet worden? Wie kunnen we betrekken? Het past bij de aard van het initiatief, dat draait om nieuwsgierig zijn, vragen stellen en onderzoekend op pad gaan. In plaats van oplossingen en antwoorden zijn het misschien wel vooral vragen die Frank en Sulaiman met hun initiatief verder kunnen brengen.

Met zijn journalistieke achtergrond, innemendheid, nieuwsgierigheid en beheersing van de Arabische taal komt hij makkelijk in gesprek.

Mara Spruyt is sinds 2009 verbonden aan Kessels & Smit. Mara studeerde communicatiewetenschap en organisatie-antropologie en werkt als adviseur, onderzoeker en organisatiejournalist voor verschillende organisaties.